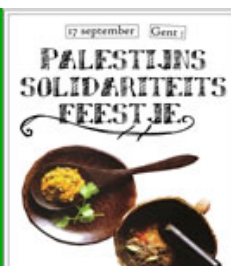

*Palestina
Solidariteit vzw*

NIEUWSBRIEF

Nummer 6 – Juli-Augustus 2011

Editoriaal

Formele erkenning van Palestijnse staat volstaat niet

Op 19 mei jl. hield de Amerikaanse president Obama een pleidooi voor een onafhankelijke Palestijnse staat binnen de bestandsgrenzen van voor de zesdaagse oorlog van 5 juni 1967 met de mogelijkheid van wederzijds aanvaarde grondruil. Hij sprak zich ook uit voor een volledige en geleidelijke terugtrekking van het Israëlijsche leger uit de in juni 1967 bezette gebieden.

De Palestijnen moeten dus eens en voorgoed met 22% van hun land tevreden zijn. Voor wat die "grondruil" betreft, weten we wat de Israëlijsche regering daarmee bedoelt: zo veel mogelijk land, zo weinig mogelijk niet-joodse Palestijnen.

Volgens de Israëlijsche eerste minister Netanyahu zal Israël zich nooit tot de grenzen van 1967 terugtrekken. Bij een eventueel vredesakkoord wil hij ook belangrijke joodse kolonies behouden en verdedigt hij de blijvende aanwezigheid van Israël's leger in de Jordaanvallei. Een brede strook vruchtbaar landbouwland langsheen de Jordaanrivier zou aldus voor de Palestijnen ontoegankelijk blijven. De Palestijnen zijn dus gewaarschuwd: als het van Netanyahu afhangt zullen ze zich tevreden moeten stellen met een gedemilitariseerde staat zonder Oost-Jeruzalem als hoofdstad, zonder de grote joodse kolonies en zonder het recht op terugkeer voor de Palestijnse vluchtelingen. Dat laatste wordt nu al strikt toegepast: half mei en begin juni jl. schoot het Israëlijsche leger tientallen Palestijnse vluchtelingen dood, toen die aan de Libanees-Syrische grens ongewapend aan het betogen waren.

De Palestijnse president Abbas overweegt een aanvraag van Palestijns lidmaatschap bij de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties als er tegen september geen vredesakkoord is. Als antwoord dreigt Israël met annexatie van de joodse kolonies. Zoals de zionisten in 1947 de deuren van de westerse ambassades plat liepen voor de goedkeuring van het VN-verdelingsplan, benadert Israël nu de westerse landen om ze te overhalen in de VN tegen het Palestijns lidmaatschap te stemmen. Ook Obama heeft al laten weten dat de Verenigde Staten hun veto zullen gebruiken mocht het in de VN-Veilighedsraad tot een stemming komen.

Maar een symbolisch VN-lidmaatschap en een louter formele erkenning van een Palestijnse staat zullen niet volstaan om het zelfbeschikkingsrecht van het Palestijnse volk te garanderen. Een Palestijnse staat moet volledige soevereiniteit hebben over zijn onderdanen en zijn grondgebied met exclusieve bevoegdheid over en controle op zijn gronden, water, luchtruim en ondergrond. Dit impliceert de terugtrekking van het Israëlisch leger en de ontruiming van de Israëlische kolonies met inbegrip van deze in Oost-Jeruzalem. Alle Palestijnen moeten gelijke rechten hebben ook binnen de Israëlische staat. De Palestijnse vluchtelingen moeten recht hebben op schadevergoeding en terugkeer naar hun oorspronkelijke woonplaatsen.

Ter ondersteuning van het Palestijns zelfbeschikkingsrecht heeft Palestina Solidariteit in juni een petitie met 15.000 handtekeningen op het Belgisch ministerie van Buitenlandse Zaken afgegeven. Zolang Israël het internationaal recht niet naleeft en de mensenrechten blijft schenden eisen de ondertekenaars dat België onder andere alle economische, culturele, wetenschappelijke en militaire akkoorden met Israël (zoals het Associatieverdrag) opschort en alle financiële tegemoetkomingen van de Europese Unie aan Israël stopzet.

Het redactieteam Brussel, 23 juni 2011

Persbericht: Belgische actievoerders vastgehouden in Tel-Aviv

Belgische actievoerders zitten vast op de Ben-Goerion luchthaven van Tel-Aviv. De Israëlische veiligheidsdiensten leidden hen, na hun landing in de loop van de namiddag, naar een aparte terminal om hen één voor één te ondervragen.

De Belgische activisten maken deel uit van een internationale missie "Welcome to Palestine" die er gekomen is op initiatief van een vijftiental Palestijnse civil rights organisaties van de Westelijke Jordaanoever en Oost-Jeruzalem.

De missie heeft als doel de Israëlische militaire bezetting van Palestina aan te klagen. De actievoerders die van België, Groot-Brittannië, Duitsland, Frankrijk, Spanje, Nederland en de Verenigde Staten komen, weigeren bij aankomst op de luchthaven van Tel-Aviv te verzwijgen dat ze naar de bezette Palestijnse gebieden gaan. Het is de bedoeling een week lang bij Palestijnse families te logeren om te ervaren wat het is om onder de Israëlische militaire bezetting te leven.

Zover komt het echter niet voor het merendeel van de vredesactivisten. Israël nam op voorhand heel wat maatregelen om zoveel mogelijk activisten te weren uit de vliegtuigen met bestemming Tel-Aviv. Israël stuurde een 'zwarte lijst' met een driehonderdtal namen naar luchtvaartmaatschappijen, met de vraag hen niet toe te laten op hun vluchten. Het gaat vooral om personen met Arabische namen.

Tientallen Franse activisten werden vanochtend niet toegelaten op een vlucht die vertrok vanuit de Parijse luchthaven Roissy. Ook in Genève en Zaventem werd activisten de toegang geweigerd tot hun vliegtuig. Het gaat om de luchtvaartmaatschappijen Swiss, Lufthansa, Easyjet en het Hongaarse Malev. In Zaventem ging het om drie personen met de Franse nationaliteit die geweigerd werden op de vlucht van Swiss. Drie Belgen mochten niet mee in Parijs. De 55 Belgen die vertrokken vanuit Zaventem konden hun vlucht wel allemaal nemen.

De vlucht van Swiss waarop een tiental Belgische activisten aan boord waren, landde in de loop van vrijdagmiddag in Tel-Aviv. De passagiers werden door de Israëlische veiligheidsdiensten naar een aparte terminal geleid om één voor één ondervraagd te worden over hun intenties. Hierbij weigerden de activisten te verzwijgen dat ze naar de bezette Palestijnse gebieden zouden gaan.

Op het moment van schrijven, is er weet van drie Belgen die Israël zijn mogen binnengaan. De anderen worden nog altijd in een zaal vastgehouden. Israël wil hen terugsturen naar Europa, maar de activisten weigeren dit, omdat Israël geen gegronde redenen heeft hen de toegang te verbieden.

Een andere vlucht waarop Belgen zaten, werd urenlang aan de grond gehouden in Frankfurt. Pas om 18.30 kon dit vliegtuig vertrekken richting Tel-Aviv. Zes Israëlische actievoerders werden ondertussen gearresteerd omdat ze op de Ben Goerion luchthaven hun sympathie met de missie toonden. Vier internationale vredesactivisten werden reeds op een vliegtuig naar huis gezet, 65 anderen werden naar detentiecentra gebracht.

Honderden Israëlische politieagenten werden ingezet om de vredesactivisten te onderscheppen. Net zoals bij de internationale vloot naar Gaza gaat het om geweldloze activisten die hun solidariteit willen tonen aan de Palestijnse burgers en tevens de Israëlische bezetting willen aanklagen. Israëlisch minister voor Interne Veiligheid Yitzhak Aharonovitch noemt hen 'hooligans' die willen provoceren en illegale betogingen willen organiseren.

Palestina Solidariteit betreurt het ten eerste dat Europa toestaat dat vreedzame burgers op vraag van Israël worden weerhouden van Europese vluchten. Palestina Solidariteit vraagt Europa eindelijk de politieke wil te tonen om Israël te dwingen de VN-resoluties te doen uitvoeren en zo een einde te stellen aan de reeds 44 jaar durende militaire bezetting. In plaats van geweldloze vredesactivisten tegen te houden zouden de EU lidstaten Israël moeten aanspreken op hun uiterst ongepast gedrag tegenover de internationale vredesactivisten.

Palestina Solidariteit doet ook een oproep solidariteit te betuigen met de Palestijnse bevolking, met de vredesactivisten van de internationale vloot naar Gaza die door Griekenland werd tegengehouden en met de vredesactivisten die worden vastgehouden in Tel-Aviv.

Persbericht: Palestina Solidariteit vzw vraagt stopzetten van vernieling van een moslimkerkhof in Jeruzalem en respect voor de graven

In de nacht van 25 en 26 juni 2011 zijn vijf bulldozers en 20 personeelsleden van de stad Jeruzalem begonnen met het opruimen van de historische Islamitische begraafplaats Ma'man Allah of Mamilla (12^e eeuw), die moet wijken voor de bouw van het Israëlische Museum voor de Verdraagzaamheid. Palestina Solidariteit vzw vraagt de onmiddellijke stopzetting van de opruimingswerken.

Een historisch kerkhof uit de 12^e eeuw ...

De Mamilla (of Ma'man Allah) ligt in het midden van West-Jeruzalem en wordt beschouwd als een van de belangrijkste moslimbegraafplaatsen waar 70.000 krijgers

van de legers van de sultan Saladin (1137-1193) naast tal van moslimgeleerden liggen begraven. Onder het Ottomaans Rijk, het Brits mandaat (1920-1948) en tijdens de eerste twintig jaren van de staat Israël is de islamitische begraafplaats ongeschonden gebleven. Met de stadsuitbreiding van Jeruzalem werd een belangrijk deel van het kerkhof geannexeerd. In het westen van de begraafplaats werden 70 % van de graven verwijderd om er het Park van de Onafhankelijkheid op te richten. In de jaren 60 gaf een Israëlische ambtenaar de toelating om in het noordelijke gedeelte van het kerkhof een parking aan te leggen. En in 2001 stonden de Israëlische regering en het stadsbestuur de site van de parking af aan het Simon Wiesenthal Center om er een Museum van de Verdraagzaamheid (Center for Human Dignity) te bouwen.

... maakt plaats voor het Museum van de Verdraagzaamheid

Intussen liggen de graven er half vernield bij omdat ze niet meer door Israëlische overheid worden onderhouden. De Palestijnse families mogen er niemand meer begraven en het is hen verboden om de grafstenen te onderhouden of herstellen.

In navolging van het Museum van de Verdraagzaamheid in Los Angeles heeft het Simon Wiesenthal Center aan de Amerikaanse architect Frank O. Gehry gevraagd om een ontwerp van het Center for Human Dignity uit te werken. Het museum zou op de voormalige parkeerplaats ten noorden van het kerkhof komen.

In 2006 en 2008 brengt de Israëlische vredes- en milieuactivist Gershon Baskin heel de problematiek nogmaals in de openbaarheid. Hij wordt telkens als handlager van Hamas en Hezbollah verketterd.

Hooggerechtshof verwierpt beroep tegen bouw van Museum

Op 23 december 2009 verwierpt het Israëlisch hooggerechtshof een beroep tegen de geplande bouw van het museum. Op 14 januari 2010 trekt de Amerikaanse architect Frank O. Gehry zich terug uit het project omdat het Wiesenthal Center het budget van 250 miljoen dollar op 100 miljoen dollar had terugbracht. Ten einde raad richten zich een zestigtal Palestijnse families (o.a. Huseini, Dajani, Imam, Khalidi en Nusseibeh) op 11 februari 2010 met een petitie tot de Verenigde Naties.

Israëlische bulldozers verwoesten meer dan honderd graven

Op 10 augustus 2010 werden met de steun van de Israëlische politie een tiental graven door bulldozers met de grond gelijkgemaakt. Ten slotte werden in de nacht van zaterdag 25 juni en zondag 26 juni een honderdtal graven op drie verschillende plaatsen van het kerkhof door 20 personeelsleden van de Stad Jeruzalem verwijderd nadat een vijftal bulldozers de grafstenen hadden platgewalst.

Deze praktijken versterken de verjoodsing van Jeruzalem door de overblijfselen van de moslimgeschiedenis in Jeruzalem uit de herinnering te laten verdwijnen.

Hoe valt dit alles te rijmen met het pleidooi in maart 2010 van de Israëlische premier Netanyahu in Washington voor verdraagzaamheid jegens het geloof van anderen en met zijn geloof in Israël als een belichaming van de grote idealen van de beschaving? Palestina Solidariteit vzw vraagt dan ook de onmiddellijke stopzetting van de afbraak- en ontruimingswerken op de historische Arabische begraafplaats van Mamilla In West-Jeruzalem.

Bijlagen:

http://www.richardsilverstein.com/tikun_olam/2008/11/10/jerusalem-museum-of-tolerance-to-desecrate-muslim-cemetery/

<http://www.ipcri.org/files/tolerance.html>

<http://www.jkcook.net/Articles2/0345.htm>

<http://www.jerusalemquarterly.org/ViewArticle.aspx?id=297>

<http://www.alternativenews.org/english/index.php/topics/jerusalem/3220-israeli-court-allows-destruction-of-additional-graves-in-jerusalems-mamilla-cemetery>

<http://ccrjustice.org/ourcases/current-cases/mamilla>

<http://www.mamillacampaign.org/photos/pdfs/Appendix8.pdf>

<http://jnoubiyeh.com/2011/06/to-construct-museum-of-tolerance-israel.html>

Actuele notities

Israëlische kruisvaart tegen Gazavloot

De Israëlische kruistocht tegen de Gazavloot verliep in 3 stappen.

Eerst was er de diplomatieke oorlog. Er werd druk gezet op de staten waarvan de inwoners deelnamen aan de Gazavloot of waar de boten moesten vertrekken. Cyprus en Frankrijk gaven verbod om uit een haven te vertrekken. Amerika raadde hun landgenoten af om mee te varen. Daarna kwam de propagandaoorlog: de Gazavloot is een provocatie en de passagiers zijn handlangers van de Hamasterroristen. Vervolgens kwam de fysieke oorlog. Drie boten werden reeds gesaboteerd en 4 vredesactivisten werden van hun GSM beroofd. En tenslotte ... komt de enterling van de boten op zee? Dit heeft geenszins de 4 Belgische deelnemers (een ex-journalist, een dokter, een verpleegster en een fotografe) ontmoedigd.

Wil je de Gaza flotilla en de Belgische deelnemers op de voet volgen? Neem dan een kijkje op de website van Palestina Solidariteit of Belgium to Gaza.

15.000 handtekeningen tegen de Israëlische bezetting

Naar aanleiding van de herdenking van de zesdaagse Israëlische oorlog van juni 1967 overhandigde op 8 juni jl. een delegatie van de vzw Palestina Solidariteit aan het kabinet van Buitenlandse Zaken de petitie "Stop de bezetting van de Palestijnse gebieden". Meer dan 15.000 mensen hebben deze petitie ondertekend. De delegatie werd ontvangen door Axel Kenes de raadgever Europese Zaken o.a. belast met de opvolging van het Midden-Oosten. De vzw Palestina Solidariteit vraagt dat België niet alleen tegen Libië en Syrië maar ook tegen Israël sancties neemt.

Erkenning van Vlaams Palestina Komitee als NGO om politieke redenen geweigerd?

In 2007 diende het Vlaams Palestina Komitee (intussen vzw Palestina Solidariteit) bij de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD vroeger DGOS) een aanvraag in voor erkenning als NGO (niet gouvernementele organisatie). De administratie van de DGD gaf een gunstig advies, maar in juni 2010 ontving de vzw het bericht van de bevoegde Minister dat ze niet als NGO wordt erkend om volgende (politieke?) redenen:

"Er wordt vastgesteld dat de visie, missie en doelstellingen van uw organisatie niet gericht zijn op ontwikkelingsdoelstellingen, en zich niet inschrijven in de doelstellingen van de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Wat betreft ontwikkelingseducatie wordt er verwacht dat uw organisatie een objectieve analyse aanbiedt die het doelpubliek moet toelaten de informatie met betrekking tot Noord- Zuid relaties te interpreteren, en hieruit zelf zijn engagement en gedrag aan te passen. Uit het dossier blijkt dat uw organisatie hier niet aan tegemoet komt, en bijgevolg werd beslist uw aanvraag niet goed te keuren."

Wie durft er een parlamentslid aanschrijven om de bevoegde staatssecretaris over deze merkwaardige beslissing te interpellieren? Waarom gaf de administratie een positief advies en week de Minister hiervan af ? Wat moet verstaan worden onder "objectieve analyse" ?

Opiniebijdrage

Over weldenkende politici, schurken en -staten

"In de Westelijke Jordaanoever en Gaza is het Joodse volk geen bezetter".

"Dit is het land van onze voorouders, het land van Israël, waar David eropuit trok om het tegen Goliath op te nemen...".

De uitspraken van de Israëlische premier Netanyahu zouden bij iedere politicus van bij ons worden bestempeld als getuigend van een rabiaat extremisme en religieus fanatisme. Als iemand met dergelijke opvattingen bij ons al zou dreigen door te breken in het politieke landschap, zouden zelfs de linkse kiezers, indien voor de keuze geplaatst, nog liever voor een liberaal stemmen dan zo'n primitieveling à la Le Pen aan een mandaat te helpen. En menig weldenkend politicus en burger zou een "cordon sanitaire" voorstellen rond de man en zijn aanhang. Met voorstanders van een apartheidsregime onder het motto "eigen volk eerst" onderhandel je niet om een bestuur te vormen, al was het maar om geen eigen kiezers voor het hoofd te stoten.

Geen sprake van een "cordon sanitaire" als het over Israël gaat. Want alles moet wijken voor het grote geldgewin, en Israël is de bondgenoot van de Westerse wereld in een regio waar machthebbers het zouden kunnen in hun hoofd krijgen, zelf te beslissen, of, en hoe ver, en tegen welke prijs de oliekraan wordt opengedraaid. Saddam Hoessein - tevoren ook onze bondgenoot - heeft dat geprobeerd, en hoe het hem toen vergaan is, weten we intussen.

Als het over "schurkenstaten" gaat, ligt het natuurlijk anders. Als de Iraanse president Ahmadinejad zegt dat zionisme racisme is, verlaten onze weldenkende leiders meteen de zaal. Waarom hij daarmee iets zou gezegd hebben dat zo verwerpelijk is, vernemen we noch van die politici, noch van de journalist die ons het nieuws brengt. Dat kan ook gewoon niet worden uitgelegd. Op een simplistische interpretatie van religieuze geschriften steunen om het land te claimen, waaruit degenen die het zich konden permitteren, tweeduizend jaar geleden zijn weggetrokken, vervolgens verkondigen dat dat land voorbehouden is aan mensen van één etnie en dan een gans beleid uitdokteren voor dat land, dat op die opvatting gesteund is, *is* gewoon racisme. Met andere woorden: wat dat betreft heeft de man eenvoudigweg gelijk.

Het is natuurlijk spijtig dat hij ook wel eens zou doorgeslagen hebben, zoals met het bestempelen van de Holocaust als een "mythe" in 2005. Ik heb de bewuste TV-uitzending, of althans dat onderdeel, nooit gezien, maar er zijn verschillende bronnen voor. Als het waar is, getuigt het natuurlijk *of* van gebrek aan goede trouw, *of* van een antisemitische brainwashing en het vertoeven in een medialandschap waar, op zijn minst, informatie gericht weggelaten wordt. En het weigeren om vrouwen de hand te schudden mag dan misschien al volkomen volgens de in Iran geldende etiquette zijn, het

maakt het, als hij op bezoek is bij ons, voor de vrouwen en de mannen hier wel extra moeilijk om open te staan voor wat zo een man te vertellen heeft.

Met andere woorden: als voorvechter van de Palestijnse zaak kunnen we Ahmadinejad missen, ook al slaat hij soms de nagel op de kop.

Van VS-president Obama, landgenoot en opvolger van de bedenker van de term "schurkenstaat", weten de Palestijnen inmiddels ook, wat ze aan hem hebben. Waarom spreekt hij over de hardhandige onderdrukking van vredelievende betogingen in Syrië en Libië en niet over de constante onderdrukking van ongewapende demonstranten door het Israëliisch apartheidsregime? Hij heeft hen, de oorspronkelijke bewoners, de les gespeld en gezegd dat zij ermee moeten ophouden, Israël te "delegitimiseren" en het land moeten accepteren als een "Joodse staat", "voor het Joodse volk". Zelfs Reagan, die tijdens zijn eerste ambtstermijn het Zuid-Afrikaanse apartheidsregime steunde, heeft nooit gevraagd dat we ermee zouden ophouden, Zuid-Afrika te "delegitimiseren" en dat we het zouden erkennen als een "blanke staat" voor het "blanke volk". Wat met het internationaal recht (niet vermeld door Obama in zijn Kaïro-speech in mei) en wat met een staat voor alle burgers en het recht op terugkeer van de vluchtelingen naar hun huizen en hun land? Deze basisrechten worden de oorspronkelijke bewoners kennelijk ontzegd en de kolonisten hebben recht op veiligheid terwijl de gekoloniseerden zich moeten tevreden stellen met een leven in een gedemilitariseerd getto en zij hun onteigening - zonder vergoeding - moeten aanvaarden.

Zouden dergelijke opvattingen, uitgesproken door de leider van een door de "democratische" landen als "schurkenstaat" gekwalificeerde staat, niet worden bestempeld als getuigend van een rabiaat extremisme? Sorry indien het een beetje eentonig wordt.

Naam bekend bij de redactie

Schrijf eens een brief

Het is heel belangrijk om te reageren op de media berichtgeving en om uw mening bekend te maken. Volg het voorbeeld van onderstaande personen die volgende brief naar de media schreven en verstuurden.

De campagne Free Gaza

- Waarom stelt men kritische vragen bij de campagne Free Gaza en niet bij de weigering van Israël om de Gaza Flotilla II door te laten?
- Waarom zou de Gaza Flotilla II geen legitiem middel zijn om de blokkade te doorbreken?
- Waarom zouden de risico's groter zijn dan de mogelijke voordelen, als Israël het Internationaal Recht en de Mensenrechten respecteert?
- Waarom twijfelen of alle deelnemers aan de actie hieraan wel deelnemen in een geest van geweldloosheid, waarop ze zich hebben voorbereid?

- Waarom zou deze humane actie niet kunnen bijdragen tot een beter lot voor de bevolking in de regio?

DE BLOKKADE VAN GAZA IS ILLEGITIEM EN ONRECHTVAARDIG. Geweldloze middelen aanwenden om een illegale blokkade te doorbreken: wat is daar tegen?

Gezien de grote impact die het sturen van een tweede vloot kan hebben: waarom dan die actie niet daadwerkelijk steunen? Ondermeer via de grote impact van deze humane en geweldloze actie.

De internationale gemeenschap en ook Europa en natuurlijk België zijn uitermate terughoudend tegenover de apartheidspolitiek en het staatsterrorisme van Israël, dat alle UNO – resoluties negeert, huizen van Palestijnse families vernietigt, illegale kolonies bouwt, Palestijnen verhindert in hun werk- en leefgewoonten, Palestijnse kinderen gevangen neemt en foltert, mensen zelfs doodschiet, enzovoorts. Hoelang nog?

In geval van onrecht moet men zich resoluut achter de partij scharen, die onrecht wordt aangedaan. Neutraal zijn is ook partij kiezen, namelijk die van degenen die het onrecht in stand houden.

De actie van de Gaza Flotilla II steunen is weer een uitgelezen kans om te tonen aan welke kant men staat.

Mark Cornelis – Leuven

(Lezersbrief verstuurd naar De Standaard op 30 juni 2011)

Lees eens een boek

Aan onze lezers vermelden we graag dat Palestina Solidariteit een hele reeks boeken over Palestina te koop aanbiedt aan een schappelijke prijs. Neem een kijkje in onze webshop.

Israël, Palestina – Waarheden over een conflict van Alain Gresh

Wie over een goed overzicht van het Israëlisch-Palestijns bezettingsconflict wil beschikken, raden we dit boek (190 p.) aan van Alain Gresh, Frans-joodse journalist van het maandblad "Le Monde diplomatique" en Midden-Oostenspecialist.

Het overzicht bevat 4 periodes (1917-1939, 1947-1949, 1950-1991 en de periode na 1991) en een voorafgaand hoofdstuk I over het zogenaamde recht op wettelijke zelfverdediging waarmee Israël het principe van proportionaliteit (1e aanvullend protocol bij de conventie van Genève van 1977) regelmatig overtreedt bij de verschillende militaire operaties, zoals (om er maar twee te noemen) de operaties "Zomerregen" (28 juni 2005) en "Gegoten

lood" (27 december 2008) tegen Gaza.

In het hoofdstuk III over Jodendom en zionisme probeert hij een antwoord te vinden op vragen zoals "wie is jood ?", "Wat is een natie ?" en gaat hij dieper in op de legende en geschiedenis van de hebreëuwen. Hij blijft ook stilstaan bij de rassentheorieën van de 19^e eeuw en de koloniale dimensie van het zionistisch project. In het hoofdstuk V ("Van de genocide tot de uitdrijving – het lijden van de Andere") situeert hij de Holocaust (Shoah) binnen het Europa van de jaren 30 en binnen de nazi-strategie van uitroeiing van joden, zigeuners, slaven,... (de zogenaamde "ondermensen"). Hij bestrijdt het negationisme maar ook het "misbruik van het geheugen" door de zionisten die elke kritiek op de staat Israël gelijkstellen met antisemitisme.

Het hoofdstuk VII (de Franse herwerkte uitgave gaat tot 2009) eindigt met de komst van de Amerikaanse president Obama. De auteur geeft een opsomming van alle mogelijke drukkingmiddelen die Obama kan gebruiken: geen systematische steun van Israël in de VN-Veiligheidsraad, geleidelijke afbouw van militaire hulp en samenwerking met Israël, eis dat Israël deelneemt aan de non-proliferatieconferentie inzake kernwapens, vermindering van financiële waarborg inzake leningen aan Israël, ... Hij eindigt met de open brief (maart 2009) van een aantal Amerikaanse hooggeplaatste democraten en republikeinen aan Obama. Ze verzoeken hem om vastbesloten tussen te komen. De brief draagt als titel: "Een laatste kans voor een twee-statenoplossing". En de auteur stelt volgende slotvragen: "Zal deze kans gegrepen worden of is het al te laat? Moeten we berusten bij het perspectief van een oorlog tot de dood tussen de twee gemeenschappen?"

Aan het einde van het boek is er een historisch overzicht (chronologische lijst met data) van 1914 tot december 2009 alsook een bibliografie.

Alain Gresh, *Israël, Palestina - Waarheden over een conflict*, Uitgeverij Toth, 2003, 190 pagina's.

<http://www.amerigo.nl/israel/9068683284.html>

Proche-Orient 1914-2010 – Les origines du conflit van Marc Rémy

Voor wie de Franse taal enigszins machtig is, is er ook een pocketboekje (126 p.) met de geschiedenis van Palestina ingedeeld in vijf periodes (eind 19e eeuw-1920, 1920-1948, 1948-1967, 1967-1993, 1993-2010).

Het hoofdstuk II ("Palestina onder Brits mandaat 1920-1948") biedt heel wat informatie over de zionistische sociale, paramilitaire en politieke organisaties in Palestina: de Uitvoerende Raad, het Joods Agentschap, de Histadrot (vakbond), de kibboutzim, Haganah, Irgoen, Hashomer Hatzair (voorzitter van een binationale staat), Poalé-Tsion en de Israëlische communistische partij (die in het begin antizionistisch was).

Hoofdstuk IV ("Van zionistische droom naar de Israëlische realiteit") gaat over de Israëlische politieke partijen na 1948: Mapai van Ben Goerion, Mapam, Heroet (van Menachem Begin), de communistische partij die zich in 1965 opsplijtte in een joodse zionistische partij (Maki) en een Arabische anti-zionistische partij (Rakakh).

Er is ook een interessante analyse van de rol van de joodse godsdienst in het Israëlijsche openbaar leven. Het zijn de rabbijnse rechtbanken die zich moeten uitspreken over het voltrekken of ontbinden (verstotingsakte) van een joods huwelijk en over de joodse identiteit. De shabbat (elke zaterdag) en de joodse feesten werden als verplichte rustdagen ingevoerd en in de Israëlijsche overheidsinstellingen moeten de joodse voorschriften inzake voedselverbod nageleefd worden. De joodse ultra-orthodoxe scholen worden door de Israëlijsche staat gesubsidieerd en in Israël moeten de ultra-orthodoxe joden geen legerdienst doen.

In hoofdstuk V komt het ontstaan en de impasse van de Palestijnse nationalistische beweging tot en met de 1^e volksopstand of intifada (1987-1993) aan bod. Hoofdstuk VI gaat over de Oslo-akkoorden, het ontstaan van Hamas, de 2^e intifada (2000) en het beleid van Sharon.

Hoofdstuk VII behandelt de huidige situatie: de verkiezingsoverwinning van Hamas, de opkomst van de islamitische ideeën, het economisch liberalisme en de sociale ongelijkheden in Israël, de theocratische en etnocentrische trekjes van de joodse staat, de joodse identiteit, de "demografische oorlog" tegen het stijgend aantal niet-joden, de deconfessionalisering: als Israël een staat voor alle burgers wordt, zal dat de zionistische ideologie volledig in vraag stellen. De auteur heeft het ook over de rol van de VS: sinds 1948 heeft Israël zijn bestaan te danken aan het feit dat het een belangrijk stuk is in de Amerikaanse Midden-Oostendiplomatie.

De auteur zegt dat het recht van de Palestijnen op een staat historisch gewettigd is, maar hij stelt heel wat vragen rond de staat die door de Palestijnse Autoriteit vooropgezet wordt: "een bantoestan" als "arbeidsreserve voor de Israëlijsche economie".

Hij besluit als volgt (p. 120):

"Als een Palestijnse staat niet louter een rompstaat (état-croupion) wil zijn, dan moeten alle Palestijnen kunnen beschikken over dezelfde rechten, dezelfde vrijheden en dezelfde verplaatsingsmogelijkheden als deze waarop de Israëli's nu aanspraak kunnen maken. De Palestijnse economie moet leefbaar worden, zodat alle Palestijnen een menswaardig inkomen ontvangen en toegang hebben tot gezondheidszorg, onderwijs en huisvesting. Dit impliceert niet alleen het stopzetten van de militaire bezetting, van de blokkade en van alle gevolgen ervan, maar ook het stopzetten van de onderontwikkeling en van heel het sociaal-economisch bestel dat in heel de regio relaties uit de koloniale periode in stand houdt."

Met zijn analyse in termen van klassenstrijd wil hij een louter nationalistische benadering overstijgen:

"Een echte oplossing voor deze meer dan honderd jaar geleden gecreëerde spanningshaard zal een sociale en politieke omwenteling zijn die de zuivere kwestie Israëlijsch-Palestijns conflict overstijgt. Enkel dergelijk perspectief overgenomen door de Palestijnse volksklassen biedt een uitweg uit de impasse waarin de nationalistische logica's deze volkeren hebben geduwd."

Op het einde van het boekje is er ook een chronologie (tot december 2008) en een bibliografie.

La Palestine – Un kaléidoscope disciplinaire van Roger Heacock

Dit boek werd geschreven door Roger Heacock, professor geschiedenis aan de Palestijnse Universiteit van Birzeit (Westelijke Jordanoever). In zijn wetenschappelijke caleidoscoop gebruikt hij vier prisma's voor zijn analyse: de tijd, de ruimte, de samenleving en het discours.

In de inleiding heeft hij het over het wachten ("L'attente") en over de wachttijd in het dagelijkse leven van de Palestijnen aan de Israëlische controleposten: vrouwen op weg naar het ziekenhuis, mannen op weg naar hun werk, kinderen op weg naar hun school. Ook voor de Palestijnse vluchtelingen is er het wachten op de terugkeer naar hun dorp, hun grond, hun thuisland.

Het Palestijns discours gebruikt het woord *soemoed* of *sumud* (het Arabisch woord voor: uithouding, vastberadenheid). De auteur schrijft over de "*sumud*" als bindmiddel (facteur de résilience) binnen de Palestijnse samenleving.

In hoofdstuk I ("Palestine et histoire: le temps perdu") staat hij stil bij de prisma "tijd" en hanteert hij het begrippenstelsel van de Franse historicus Fernand Braudel: lange duur (duizend jaar en meer), de sociale tijd (duur van één generatie) en de huidige tijd (temps événementiel). De lange duur vindt men terug in de visie en het millenaristisch discours van de salafistische groep Jund Ansar Allah (het Leger van de Apostelen van God) waarvan een opstand op 14 augustus 2009 in Khan Yunis (in het zuiden van de Gazastrook) door Hamas werd onderdrukt.

Volgens de auteur handelt Hamas in de sociale tijd (tijd van één generatie): het bouwen van moskees, ziekenhuizen, scholen en universiteiten om de verandering ter plaatse te bewerkstelligen en om bij te dragen tot de verjonging van de *oemma* of *umma* (wereldgemeenschap van de moslims).

De Palestijnse Autoriteit en Fatah situeren zich volgens de auteur in de "huidige tijd" en willen een infrastructuur creëren voor een Palestijnse staat binnen het tijdsbestek van twee jaar.

Het hoofdstuk III behandelt de prisma van de ruimte. Hij verwijst naar Youssef Courbage die het heeft over het ruimtelijk en demografisch beleid van Israël waarin de Westelijke Jordanoever een centrale plaats inneemt. De orthodoxe joden hebben grote gezinnen (hoger geboortecijfer) en vormen daarom de basis van de Israëlische kolonisatiepolitiek in de Westbank. Het plan Ygal Allon in 1967 en het *Masterplan for the development of settlements* van 1978 stelt Matityahu Drobles (Joods Agentschap) willen de Palestijnen van de Westbank omsingelen en verdelen, dorp per dorp of beter gezegd, heuvel per heuvel. Het is duidelijk de bedoeling om de ruimtelijke continuïteit te verbreken en een leefbare Palestijnse staat onmogelijk te maken. Israël wil de controle van de bergen en van het grondwater. Bovendien bestaat er een strakke reglementering van verplaatsingsvergunningen die volgens de auteur verder gaat dan de pasjeswet voor de voormalige Zuid-Afrikaanse bantoestans waar de blanken niet zonder toelating van de

plaatselijke bevolking binnen mochten. Deze regeling maakt een onderscheid tussen de "al-nazihin" of "verplaatsten" (vluchtelingen van 1967) en de "laji'in" (de vluchtelingen van 1948). En dan zijn er nog de controleposten, de Muur en de autowegen die enkel door Israëli's mogen gebruikt worden. De auteur spreekt van spatiocide of vernietiging van de ruimte.

Na de nieuwe bezettingen van juni 1967 stelt zich de vraag van de Palestijnse staat. El Fatah was in 1967 voorstander van een "*kiyan*", een territoriale entiteit van waaruit Fatah de strijd wou voortzetten voor de teruggave van Palestina (Gaza en de Westelijke Jordaanoever). De PLO zag de zaken ruimer en sprak van een "*kiyan*", het grondgebied van heel het historisch Palestina dat moet "bevrijd" worden (= door de Israëli's moet ontruimd worden). Achteraf hebben de politieke organisaties en partijen van de PLO zich geleidelijk aangesloten bij het idee van twee staten zoals al in 1947 voorzien in het verdelingsplan van de Verenigde Naties. De leiders van deze partijen verbleven toen als vluchtelingen in het buitenland en wilden zo vlug mogelijk terugkeren.

In hoofdstuk IV ("Palestine et identité: la société résistante") schrijft de auteur over de centrale plaats van de vluchtelingen in de Palestijnse samenleving. Hij heeft het over de transnationale samenleving en de vluchtelingen die buiten het historisch Palestina wonen. Hij maakt een analyse van de sociale klassen binnen de Palestijnse samenleving en onderstreept het belang van de landelijke wortels. Hij beschrijft ook de rol van de volkscomités (vrouwen, gezondheid, landbouw, vakbonden) in het ontstaan en organiseren van de 1e intifada (1987). De 2e intifada (2000) keerde zich niet enkel tegen de Israëli's, maar ook tegen de Palestijnse nationale autoriteit (PNA). Daarna heeft de auteur het over de electorale opstand en verkiezingsoverwinning van Hamas in 2006.

In het laatste hoofdstuk ("Palestine et discours: la perspective implosée") bestudeert hij een aantal verschuivingen en verschillen: de eerste leiders van de PLO droegen een keffieh, nu dragen de Palestijnse leiders een westers maatpak. Naast de traditionele dans "debka" is er nu ook de internationale hedendaagse dans en de Palestijnse schilders beperken zich niet meer tot figuratieve traditionele taferelen, maar sommigen gaan nu ook de moderne abstracte toer op.

Wat het debat en het discours over een staat- of tweestatenoplossing betreft, zegt hij dat dit een zaak is die zich niet op korte termijn situeert, en dat men nu eerst moet denken hoe men de Israëli's bezetting kan beëindigen.

Roger Heacock, *La Palestine un kaléidoscope disciplinaire*, CNRS éditions, collection Les conférences au Collège de France de la chaire d'histoire contemporaine du monde arabe, Paris, 2011, 154 p.

Kijk eens naar een film: Budrus

In het kader van Film Solid'art Ciné organiseerde op 14 juni jl. de Cel Internationale Solidariteit van de Stad Brussel de projectie van de film "Budrus".

Het betreft een documentaire van de Braziliaanse filmmaakster Julia Bacha over het ongewapend verzet van de bewoners van het Palestijns grensdorpje Budrus (Westelijke

Jordaanoever) tegen de geplande Israëlische apartheidsmuur die hun velden en hun olijfbomen zal vernietigen.

Ayed Morrar

De initiatiefnemer van deze geweldloze strijd is Ayed Morrar (geboren in Budrus in 1962). Naar aanleiding van de voorstelling van de film op het Movies that matter-festival in Den Haag (eind maart 2011) vertelde hij zijn verhaal aan de Nederlandse schrijfster Margot Heijnsbroek (zie Soemoed, maart-april 2011, p. 14-17). Hij was 5 jaar toen de Israëlische bezetting begon: *"Of je nu naar school ging, naar het ziekenhuis of gewoon in je eigen tuin, altijd en overal werd je bedreigd, bijvoorbeeld als je op het verkeerde moment lachte. Op die manier wilden Israëlische soldaten je laten voelen dat je helemaal niets was"*.

Vijf maal gearresteerd

In 1981, op het einde van zijn opleiding als leraar, werd hij op 19-jarige leeftijd door Israël gearresteerd omdat hij toen lid was van de studentenraad. Na een maand martelingen volgde een maand verhoren: *"Ze ondervroegen me over verzetsgroepen en wapens, al wisten ze best dat ik daar niets mee te maken had. Pure pesterij"*. Daarna zorgde de Israëlische binnenlandse inlichtingendienst Shin Bet ervoor dat hij nooit een baan als leraar zou krijgen. Toen hij in 1982 de Allenby-brug wou oversteken om in Irbid (Jordanië) les te geven, lieten de Israëli's hem niet door. Toen hij naar de reden vroeg, stuurden ze hem door naar de Shin Bet die hem chanteerden: *"Als je ons helpt, helpen wij jou"*. Toen hij weigerde te collaboreren, dreigden ze dat hij en zijn vader altijd werkloos zouden blijven.

In 1984 werd hij opnieuw een maand gearresteerd en verhoord omdat hij aanwezig was op de herdenking van de moordpartij van 1982 in Sabra en Shatilla (Libanees kamp van Palestijnse vluchtelingen).

De derde arrestatie (met een maand administratieve hechtenis) gebeurde in 1989 tijdens de eerste Intifada.

"Na mijn vrijlating stuurden ze een moordcommando van gemaskerde collaborateurs op me af, maar ik slaagde erin te ontsnappen. Diezelfde nacht probeerde de Israëli's mij opnieuw te arresteren. In doodsangst besloot ik te vluchten."

In 1990 werd hij tijdens een demonstratie plots beschoten. De militaire commandant die een dag eerder bedreigingen had geuit, bleek zich op de dag van de demonstratie in een boom te hebben verscholen: *"gelukkig viel ik achter een rotsblok waar ik bleef liggen tot mijn kameraden me naar het ziekenhuis brachten"*. Alle ziekenhuizen stonden evenwel onder controle van de Israëli's, dus moest hij weer op de vlucht. Hij heeft er wel een paar letsels aan overgehouden (aan zijn linker arm en zijn rechter bovenbeen).

In 1993 wordt hij gearresteerd en tot acht jaar gevangenis veroordeeld. De rechter stelde hem als plaatselijke leider van de Fatah-partij verantwoordelijk voor allerlei Fatah-activiteiten waarmee hij niets te maken had: *"In die tijd was het zelfs verboden om de Palestijnse vlag te hijsen of slogans op muren te schrijven. Ik heb nooit een wapen gebruikt, al wist ik toen nog niets van geweldloos verzet af"*.

Budrus: strijd loont!

In 2003 werd Ayed Morrar nogmaals opgepakt na de oprichting van een volkscomité tegen de bouw van de muur in Budrus. De rechter oordeelde evenwel dat administratieve hechtenis in dit geval niet gerechtvaardigd was en na drie dagen mocht hij de gevangenis verlaten. Zijn broer die ook in het comité zat, had minder geluk. De Israëli's verzonnen een andere beschuldiging op grond waarvan ze hem 40 dagen konden vasthouden. Een derde broer kreeg 3 maanden.

In 2003 dreigden voor de bouw van de Muur 120 ha Palestijnse grond en 3000 olijfbomen rond het dorp Budrus verloren te gaan. De film volgt Ayed Morrar en zijn dochter Iitzeham in hun vreedzame weerstand. Ze bereiken heel wat: de samenwerking van de plaatselijke afdelingen van Fatah en Hamas, de inzet van de vrouwen van het dorp en de deelname van joods-Israëli'sche vredesactivisten.

Na veel volharding, moed en het trotseren van de soms agressieve interventies van de Israëli'sche soldaten bekomen de bewoners van Budrus dat de Muur dichterbij de Groene Lijn (bestandslijn van 1949) gebouwd wordt, zodat een groot deel van hun gronden buiten schot blijft. Na deze overwinning nemen de mensen van het comité van Budrus deel aan de geweldloze acties van andere dorpen of wijken zoals, Bil'in Nabi Saleh en Shaik Jarah (Oost-Jeruzalem). In Bil'in is het leger eind juni begonnen met het neerhalen van een deel van de muur nadat 4 jaar geleden het Israëli'sch Hooggerechtshof had beslist dat de muur moest worden verplaatst. De bewoners van Bil'in zullen nu 55 ha terugkrijgen.

De film valt in de prijzen

Op 30 maart jl. werd na de projectie van de film Budrus op het Movies that matter-festival in Den Haag aan Ayed aan Ayed Morrar de "A matter of Act human rights Award" van 500€ toegekend. De film behaalde ook de 2^e prijs van de panama Publieks Award op het internationaal filmfestival van Berlijn 2010 en een eervolle vermelding van beste documentaire bij The spirit of Freedom Award op het Jerusalem International Film Festival 2010.

Meer Informatie

Titel: Budrus/ Duur: 1u10 /Regiseur: Julia Bacha /Jaar: Palestine/USA 2009

Taal: Arabisch, Hebreeuws en Engels (ondertiteling: Engels, Frans en Nederlands)

Distributie: www.Justvision.org en info@moviesthatmatter.nl tel 00 31 20 773 36 21

Margot Heijnsbroek, "Ayed morrar – in de voesporen van Ghandi", in Soemoed, maart-april 2011, p. 14-17

<http://www.moviesthatmatterfestival.nl/programma/film/394>

<http://www.justvision.org/budrus> en <http://www.justvision.org/budrus/about>

Projecten in Palestina

De Noordwerking van onze vzw speelt in op de werkelijke oorzaken van de ellende in Palestina. De vzw doet wat ze kan om bij ons een zo groot mogelijk draagvlak te creëren

voor een verandering van de houding van publiek en overheid tegenover de zionistische kolonisator.

Onze projecten hebben uw solidariteit dringend nodig!

Ondertussen blijft, op het terrein, leven onder bezetting moeilijk voor een volk dat voorheen een bloeiende economie had. Er is een extreem hoge werkloosheid, met als gevolg dat de vrouwen meestal de kostwinner zijn, omdat de mannen door de bezetter gedood zijn of gevangen gezet – er weze aan herinnerd, dat de Westelijke Jordaanoever onder een niets ontziend bezettingsregime leeft en dat de Gazastrook een feitelijke gevangenis is door de Israëliische blokkade!

Wij steunen daarom diverse projecten, in samenwerking met lokale partners, waaronder de Palestijnse vrouwenbeweging PWWSD (Palestinian Working Women Society for Development). Deze politiek onafhankelijke NGO (niet gouvernementele organisatie) verdedigt de collectieve, sociale, wettelijke en burgerrechten van vrouwen. Het is een professionele organisatie die samen werkt met de basis, de overheid en andere ngo's, lokaal en internationaal.

Via de PWWSD geven we enkele Palestijnse jongeren de kans om verder te studeren (Peterschap Palestijnse studenten) en ondersteunen we een noodfonds, opgericht om gezinnen in nood van de meest gewone dingen te voorzien, zoals bloem, olie, groenten, melk,

Project in de kijker : Koop een palmboom !

Jordan Valley Solidarity campagne is een netwerk van Palestijnse gemeenschapsgroepen uit alle hoeken van de Jordaanvallei en hun aanhangers. Hun doelstelling is om het leven van Palestijnen en de unieke omgeving van de Jordaanvallei te beschermen door het opbouwen van internationale steun en het ondersteunen van de lokale gemeenschappen.

Het aanbieden van palmbomen aan gezinnen in de Jordaanvallei geeft hen de mogelijkheid om een inkomen te verdienen en dus te leven in betere omstandigheden. Steun deze gezinnen door een palmboom te kopen! De prijs van een palmboom is 100 dollar (ongeveer 75 euro).

Dit jaar hebben sympathisanten reeds 7 palmbomen aangekocht!

Steun voor onze projecten is dus allesbehalve dweilen met de kraan open. Het is een essentieel element in het mogelijk maken van een onafhankelijke Palestijnse staat waarin de rechten van de oorspronkelijke bewoners worden gerespecteerd. Het helpt de mensen om daar te blijven en niet opnieuw te moeten vluchten.

Uw giften in geld vanaf 40 euro/jaar aan Palestina solidariteit vzw, gedaan in 2011, zijn aftrekbaar van uw belastbaar inkomen voor 2011.

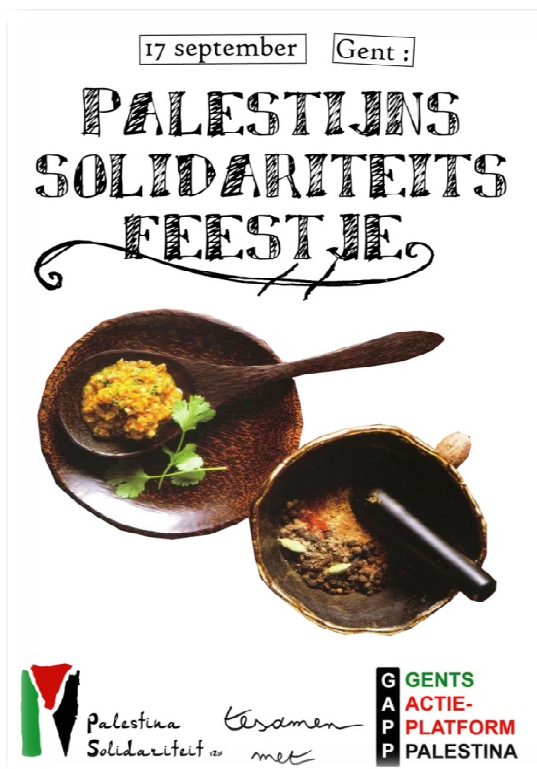
Rekeningnummer: **000-1576647-09**

Op naam van: **Palestina Solidariteit vzw**

Adres: **Ectorsstraat 19, 3400 Landen**

Met vermelding van "**palmboom**". Wens je een ander project te ondersteunen, vermeldt dan de naam. Je kan ook steeds onze noordwerking ondersteunen ("gift Palestina Solidariteit").

Solidariteitsmaaltijd 17 september 2011

Zaterdag 17 september 2011 nodigt Palestina Solidariteit u uit voor een kennismaking met de Palestijnse keuken.

Er staan traditioneel Palestijnse **Makdoeba** (rijst, kip, bloemkool, aubergines) en **Ouzi** op het menu*, alsook een **oriëntaalse ovenschotel**. * (halal)

Kom mee genieten van een heerlijke maaltijd en steun hiermee de werking van Palestina Solidariteit en onze projecten in Palestina. Iedereen is welkom!

Om 17u30 gaan de deuren open. Vanaf 18u gaan we aan tafel. Na de maaltijd kijken we samen naar een fragment van de nieuwste film Nakba, die ons terug meeneemt naar het ontstaan van de Palestijnse tragedie.

We sluiten af met goede muziek en een drankje.

We trekken dit jaar naar de **Brugse Poort** in Gent! **Zaal Opievaan Kokerstraat 36, 9000 Gent**. Goed bereikbaar met het openbaar vervoer: vanuit station Dampoort met bus 3 en vanuit station Sint-Pieters met tram 4. (info www.delijn.be en www.nmbs.be)

Reserveren voor 13 september, via: info@palestinasolidariteit.be (Kinderen 9 euro, volwassenen 12 euro).

In samenwerking met het Gents Actie-Platform Palestina (GAPP)

Kalender

Meer gedetailleerde informatie van deze activiteiten vindt u terug op onze website. Deze zomer is Palestina Solidariteit weer aanwezig met een stand op verschillende evenementen. Mis ons niet!

 8 – 16 juli 2011 – **Welkom in Palestina**

 17 juli 2011 – **Fiesta Tropical: wereldfeest Sint-Truiden**

Waar? Sint-Truiden

 20 – 22 juli 2011 – **Gentse feesten**

Waar? Gent

 28 juli 2011 – **Wereldfeest Bokrijk**

 17 september 2011 – 18u00 – **Solidariteitsmaaltijd Palestina Solidariteit**

Waar? Gent

Wat? Palestijnse maaltijd + film ten voordele van de werking van Palestina Solidariteit en onze Palestina-projecten

 22 oktober 2011 – **Vredesloop Käthe Kollwitz**

Waar? Ieper

 19 november 2011 – **Colloquium Eén versus tweestatenoplossing ?**

Waar? Brussel

Wilt u deze nieuwsbrief niet langer ontvangen? Stuur dan een email met de vermelding "Uitschrijven nieuwsbrief" naar ons e-mailadres secretariaat AD palestinasolidariteit.be

Volg ons ook op [Facebook](#).

Vind ons ook op